

ПАРАЛЕЛНИ КОМПЮТЪРНИ АРХИТЕКТУРИ

ПРОФ. ПЛАМЕНКА БОРОВСКА

ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ

- Еволюционни паралелни архитектури – базирани на фон Ноймановата архитектура
- Радикални паралелни архитектури – драстично се различават от фон Ноймановата архитектура по фундаменталните механизми за управление и данни

Механизъм за управление

- **От инструкции** – фон Нойманова архитектура (**instruction-driven**) – програмата е управляващ инструкционен поток (instruction flow)
- **Атрибути** – *програмен брояч, оператор за присвояване, и управляващата променлива на цикъла*, формират т.нар. “усмирителна ризница” на фон Нойман, т.к. задължително сериализират изпълнението дори на потенциално паралелни участъци на кода

DATA FLOW ARCHITECTURES

- **Управление от данни** – фон Нойманова архитектура (**data-driven**) – програмата се управлява от потока данни (data flow architectures)
- **Атрибути** – липсват *програмен брояч, оператор за присвояване, както и управляващата променлива на цикъла.*
- Програмата се представя като насочен граф, възлите на който представят операциите, а дъгите – операндите

DATA FLOW ARCHITECTURES

- **Основен принцип** – дадена операция се изпълнява (fired), когато са готови нейните операнди
- Няма ограничения за паралелно изпълняваните операции
- Архитектурната концепция е предложена от Джек Денис МІТ (Технологичен Институт на Мазачусетс)
- Статични и динамични data flow архитектури

DATA FLOW ARCHITECTURES

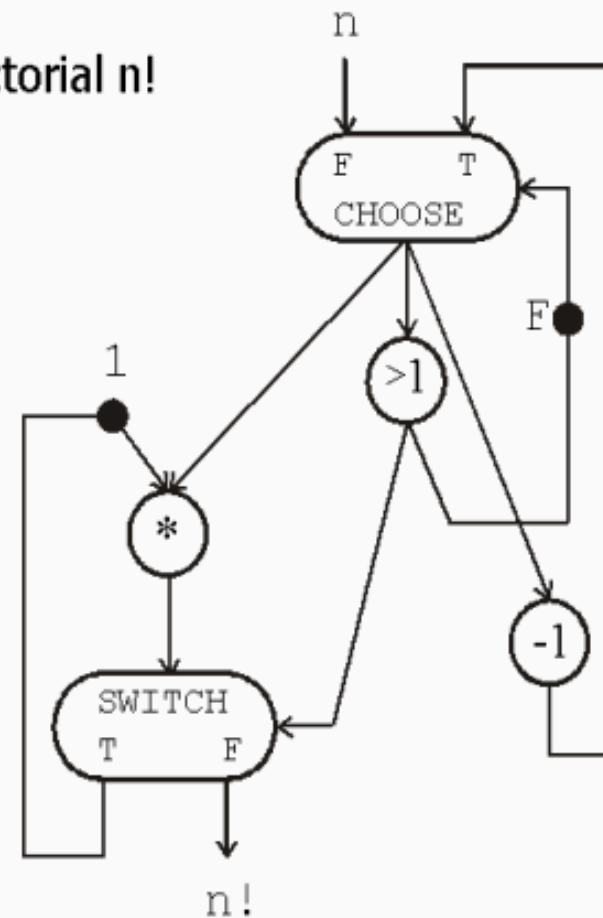
- Доминантната изчислителна парадигма от 1990-те год. е с промяна на реда на изпълнение на инструкциите (out-of-order execution) и по същество представлява ограничена форма на data flow принципа – от 2 до 6 изпълнителни устройства и капацитет на инструкционния прозорец от 32 до 200 инструкции

Example in Id

- Id program segment computes factorial $n!$ of integer n

```
( initial j <- n; k <- 1  
  while j > 1 do  
    new j <- j - 1;  
    new k <- k * j;  
  return k )
```


Редукционни архитектури

- Базират се на функционалните езици за програмиране, в които основната структурна единица е функция от висок ред
- Функция от висок ред – аргументите на функцията са също функции
- Програмата се представя под формата на стринг – функция от висок ред

Принцип на “мързеливите” изчисления

- Lazy evaluation
- Demand- driven – механизъм за управление от заявки
- Една функция се активира за изпълнение, само когато нейният резултат се използва като аргумент на друга активирана функция

КЛАСИФИКАЦИЯ НА КОМПЮТЪРНИТЕ АРХИТЕКТУРИ НА МАЙКЪЛ ФЛИН

- Michael J. Flynn (IBM, Университет на Станфорд)
- 1992 Eckert-Mauchly Award Recipient
- Предлага най-обща класификация на еволюционните паралелни архитектури, на основата на инструкционните потоци и потоците данни
- Класификация - 4 архитектурни класа

Класификация на Флин

- Архитектурен клас **SISD** (**S**ingle **I**nstruction **F**low **S**ingle **D**ata **F**low) – единичен поток инструкции, единичен поток данни – фон Нойманова архитектура
- Архитектурен клас **MISD** (**M**ultiple **I**nstruction **F**lows **S**ingle **D**ata **F**low) – единичен поток инструкции, множествени потоци данни – спорен клас

Класификация на Флин

- Архитектурен клас **SIMD** (**S**ingle **I**nstruction Flow **M**ultiple **D**ata Flows) – единичен поток инструкции, множествени потоци данни – векторни процесори
- Архитектурен клас **MIMD** (**M**ultiple **I**nstruction Flows **M**ultiple **D**ata Flows) – множествени потоци инструкции, множествени потоци данни – мултипроцесори (с обща памет) и мултикомпютри (без обща памет)

СКАЛИРУЕМИ ПАРАЛЕЛНИ АРХИТЕКТУРИ (SCALABLE PARALLEL ARCHITECTURES)

ИЗМЕРЕНИЯ НА СКАЛИРАНЕТО (МАЩАБИРАНЕТО):

- **Мащабиране на ресурсите:** (модулно увеличаване на ресурсите на паралелния компютър) - увеличаване на размера на машината т.е. увеличаване на броя на процесорите, капацитета на паметите, кешовете, дисковете, усъвършенстването на програмното осигуряване и т.н.

- **Мащабирането на приложението** - повишаване на производителността при решаването на проблеми с по-големи обеми на обработваните данни и изобщо, при по-голям работен товар;

Изпълнението на дадено приложение на конкретен паралелелен компютър формира т.нар. "двойка приложение/машина" и се нарича паралелна система.

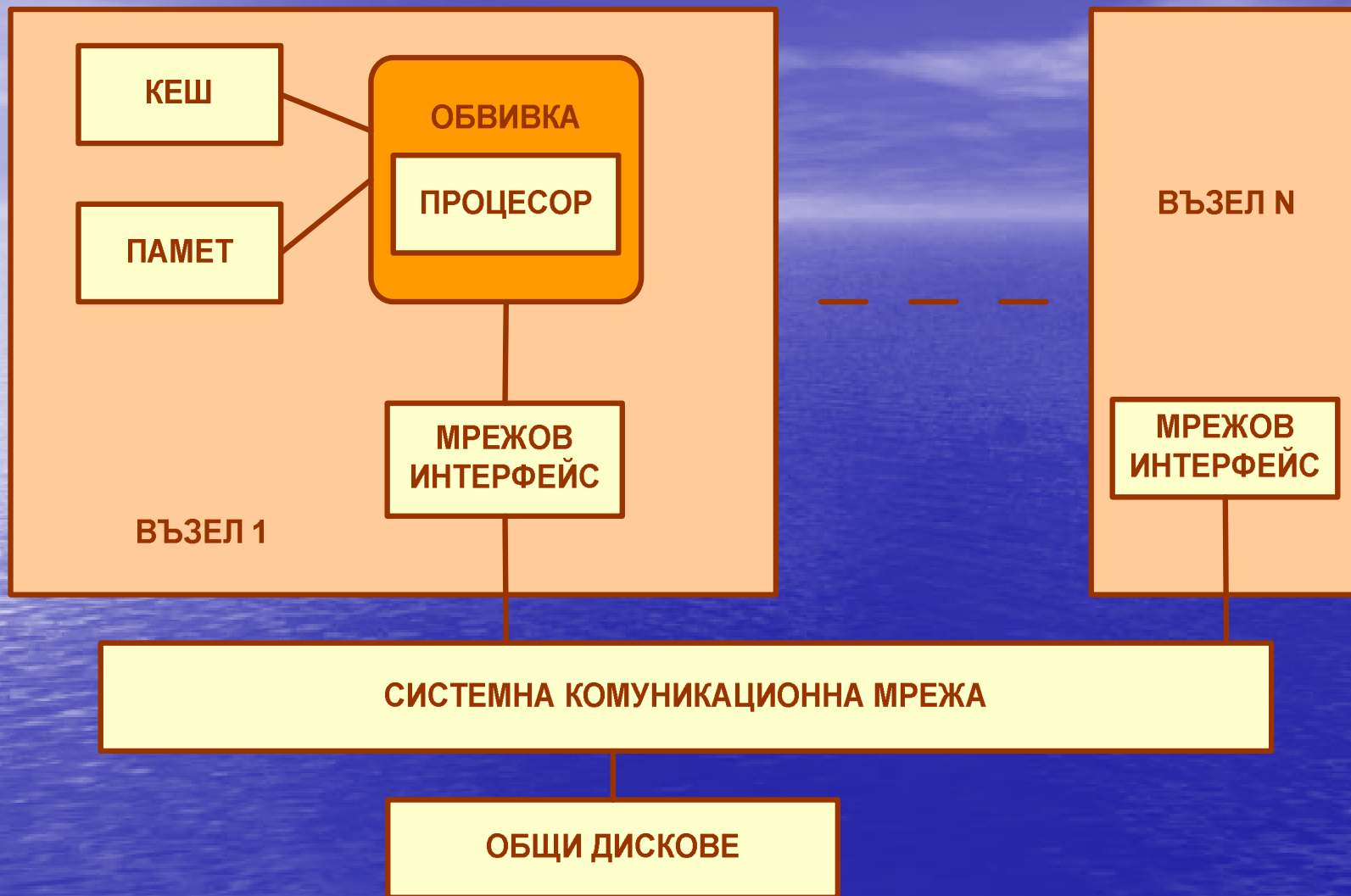
- **Технологичното мащабиране** - осигурява възможност за адаптиране на системата към иновационните технологии: *3 аспекта: мащабиране на генерацията, пространството и хетерогенността*

Архитектурни стилове на паралелни компютри с мащабиране

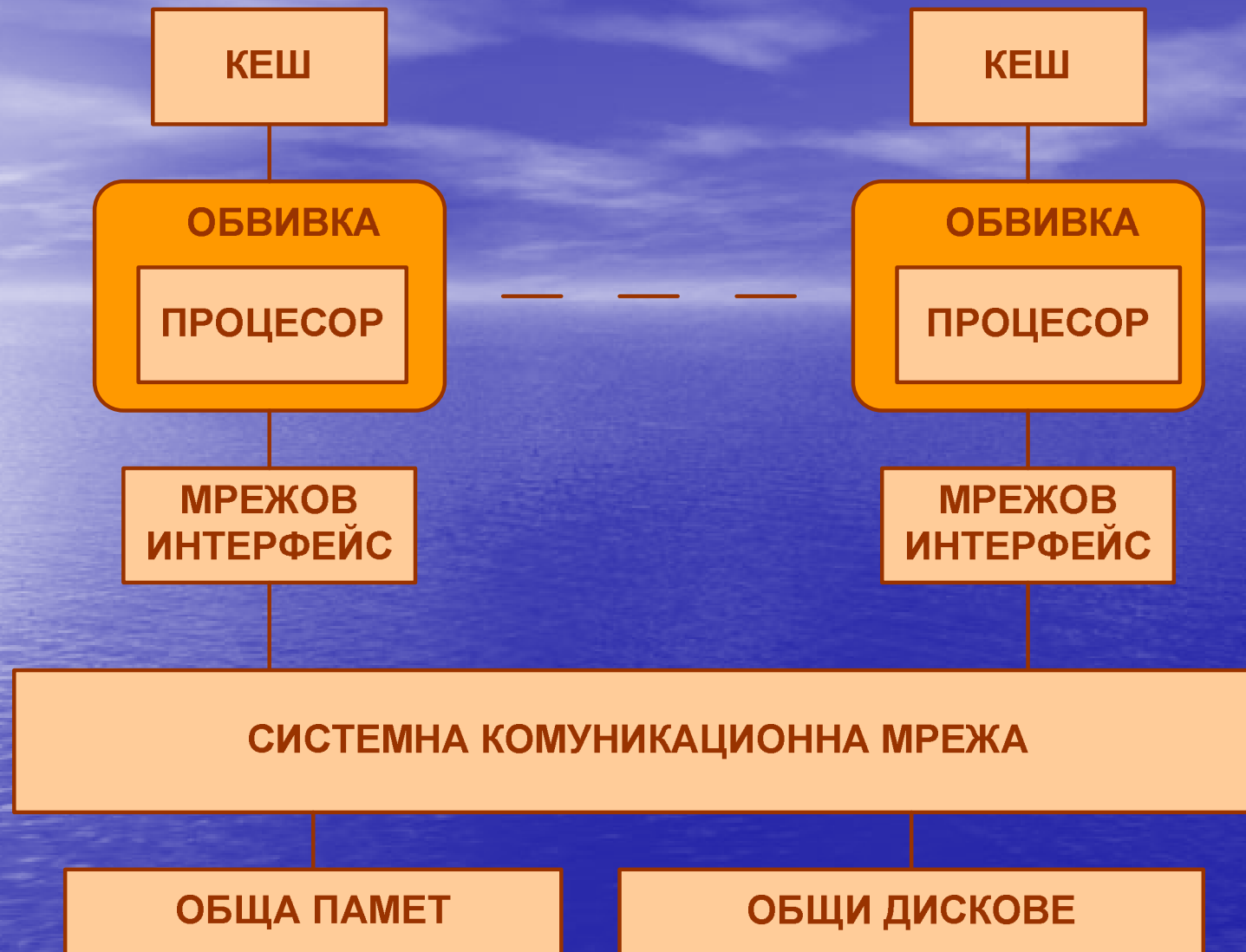

архитектура без общи ресурси

архитектура с общи дискове

архитектура с обща памет

Цялостната структура на компютърната система се нарича **макроархитектура**, докато структурата на процесора и неговата обвивка формират т.нар. **микроархитектура**.

Повечето съвременни комерсиални паралелни компютри са конструктивно оформени в шкаф, с фабрично произведен хардуер и съответни софтуерни компоненти.

*Актуални са паралелните архитектури, включени в класа MIMD от класификацията на Флин . Този архитектурен клас включва пет физически машинни модела : **паралелни векторни процесори (PVP), симетрични мултипроцесори (SMP), масивно паралелни процесори (MPP), машини с разпределена обща памет (DSM), и клъстери от работни станции (COW).***

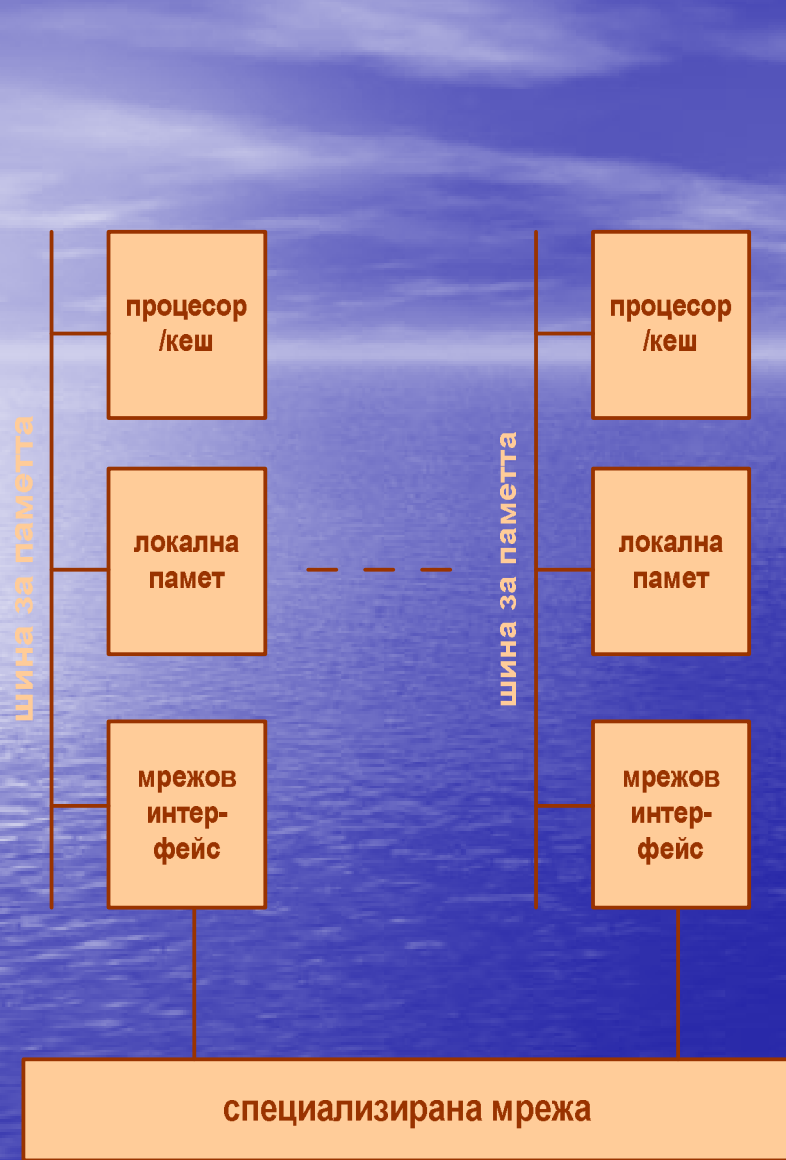

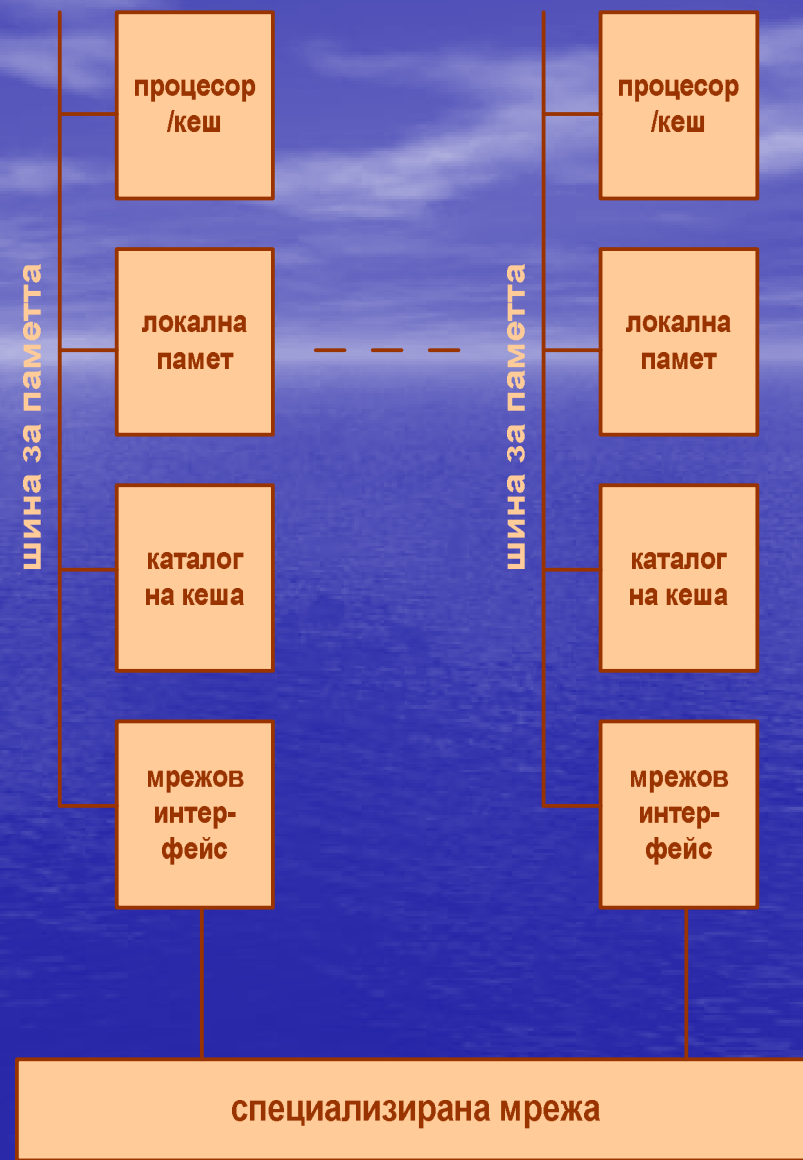
Паралелен векторен процесор

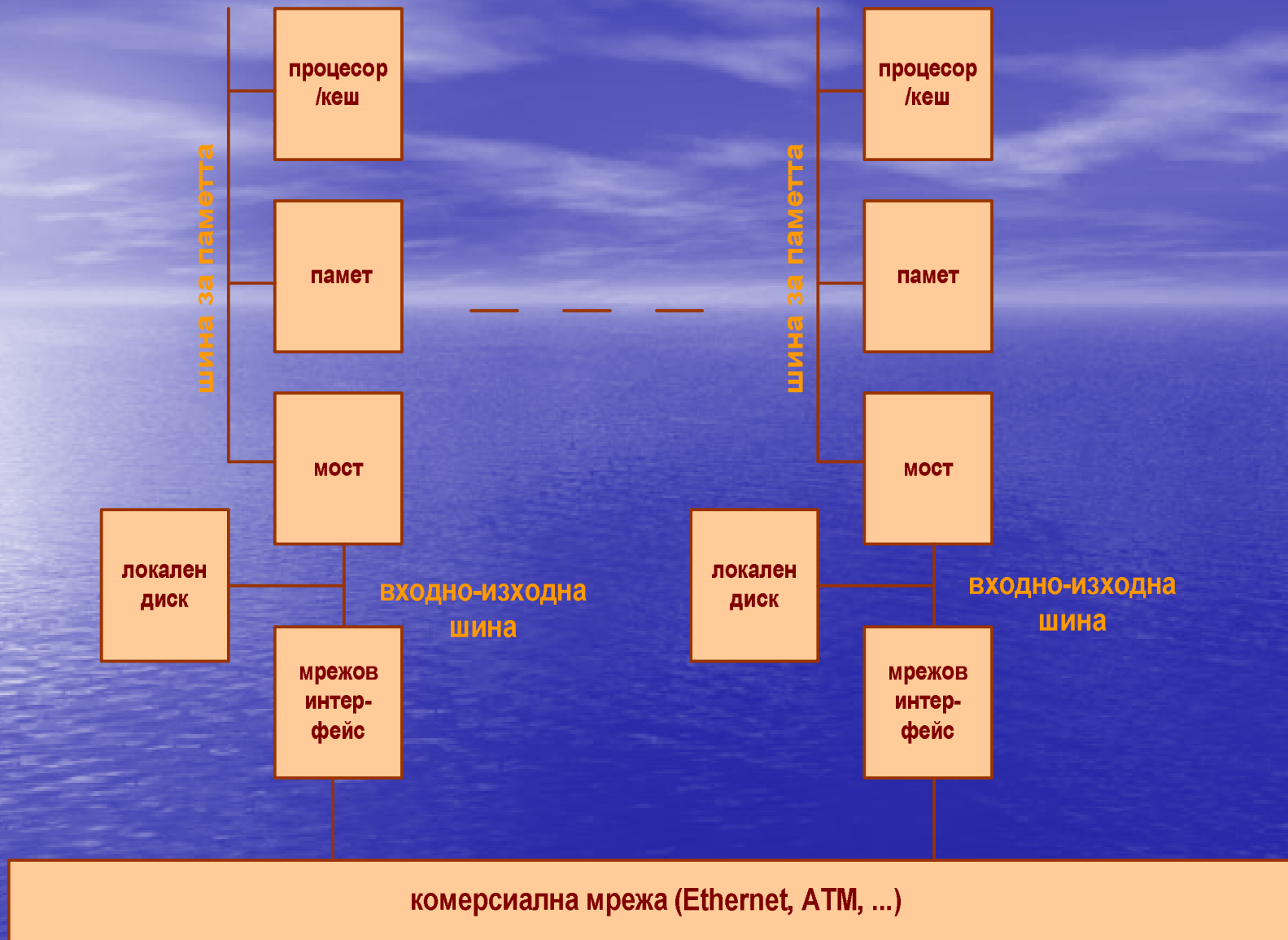
Симетричен мултипроцесор

Масивно паралелен процесор

Машина с разпределена обща памет

Клъстер от работни станции

Семантичните атрибути, характеризиращи физическите модели на паралелните машини са **хомогенност, синхронност, механизъм за взаимодействие на паралелните процеси, адресно пространство, вид на достъпа, модел на паметта**. По отношение на семантичния атрибут **синхронност**, и петте архитектурни класа паралелни компютри представляват асинхронни или слабо синхронни системи. **Механизмът за взаимодействие на паралелните процеси** при паралелните векторни процесори, симетричните мултипроцесори и машините с разпределена обща памет се основават на **обща променливи**, които споделят и **общо адресно пространство**.

Механизмът за взаимодействие на паралелните процеси при масивно паралелните процесори и клъстерите от работни станции се базира на обмен на съобщения и използването на множество отделни адресни пространства. Видовете достъп са унифициран достъп до паметта UMA (Unified Memory Access) при паралелните векторни процесори и симетричните мултипроцесори, неунифициран достъп до паметта NUMA (Non-Unified Memory Access) при машините с разпределена обща памет и без дистанционен достъп до паметта (NORMA) при масивно паралелните процесори и клъстерите от работни станции.

Архитектурата с обща памет трябва да бъде разграничавана от *програмна среда с обща памет*. Архитектурата с обща памет (мултипроцесорът) може да поддържа както програмен модел с обща памет, така и програмен модел с обмен на съобщения. Програмен модел с обща памет може да бъде имплементиран както в архитектура с обща памет (мултипроцесор), така и в архитектура с разпределена памет (мултикомпютър). В общия случай се приема, че симетричните мултипроцесори имат архитектура с обща памет, докато традиционните масивно паралелни процесори (напр., Intel Paragon), имат архитектура с разпределена памет.

Паралелната компютърна архитектура е с обща памет (*мултипроцесор*) ако всеки процесор има директен достъп до всяка локална или дистанционна памет в цялата система. В противен случай архитектурата няма обща памет (*мултикомпютър*).

Ключовата дума тук е "*директен достъп*", която означава, че при изпълнението на инструкциите *load* и *store* се осъществява достъп до произволна клетка на цялата системна памет на паралелния компютър.

В действителност дистанционният достъп до паметта не е директен, а се осъществява посредством програмен слой като например библиотечни подпрограми, извиквани от потребителя. Това рефлектира в различната *латентност* на достъпите до паметта.

Симетрични мултипроцесори

Симетричните мултипроцесори се използват интензивно в комерсиалните приложения като бази данни и системи с он-лайн транзакции. От особена важност при симетричните мултипроцесори е *ВСИЧКИ процесори да имат равнопоставен достъп до общата памет, В/И устройства и услугите на операционната система*. Симетричността на тези системи дава възможност да се оползотвори висока степен на паралелизъм, което не е възможно при асиметричните (главен-подчинени) мултипроцесори.

Главното ограничение се обуславя от централизираната обща памет, както и от общата шина или комутатора кросбар, които след като веднъж са изградени, трудно подлежат на модулно разширение.

Масивно паралелни процесори

- Възлите съдържат специално проектирани микропроцесори;
- Използват памет, физически разпределена между възлите;
  - Съдържат системна мрежа с много висока пропускателна способност и ниска латентност;
  - Имат възможности за модулно разширение до стотици и дори хиляди процесори;
  - Представяват асинхронна MIMD машина.
Процесите, обаче, се синхронизират чрез операции за обмен на съобщения, а не чрез операции за синхронизация с общи променливи!

Програмата се състои от множество процеси, всеки от които има индивидуално адресно пространство. Процесите взаимодействат чрез обмен на съобщения.

Масивно паралелните процесори трябва да осигуряват универсална система за информационна обработка, която *поддържа всички видове приложения (технически и комерсиални), различни алгоритмични парадигми и различни работни режими.* В архитектурен аспект те поддържат асинхронен MIMD режим и стандартния програмен модел с обмен на съобщения (PVM – паралелна виртуална машина и MPI – интерфейс с обмен на съобщения). Тясно свързаните масивно паралелни процесори функционират под управлението на разпределена операционна система. В общия случай, микроядро на операционната система се изпълнява във всеки възел. На приложното програмно ниво се поддържат стандартни езици и библиотеки като C, Fortran, HPF, PVM и MPI.

Клъстери от компютри

- **Всеки възел представлява цялостна работна станция без някои от периферните устройства** (дисплей, клавиатура, мишка, и др.). Понякога *такъв възел се нарича работна станция "без глава"*. Възелът също така може да бъде *симетричен мултипроцесор или РС*.
- *Възлите се свързват чрез Ethernet, FDDI, Fiber-Channel или ATM комутатор.*
- *В рамките на възела мрежовият интерфейс е слабо свързан към входно/изходната шина.* Това контрастира с тясно свързания мрежов интерфейс на масивно паралелните процесори, който е свързан към шината на паметта на обработващия възел.
- *Винаги има локален диск,* който не е задължителен за възела на масивно паралелните процесори.
- *Всеки възел се управлява от цялостна операционна система, докато при някои масивно паралелни процесори се използва само ядро.*

Клъстерът представлява колекция от цели компютри (възли), които физически са свързани от високо производителна мрежа или локална мрежа.

В общия случай, всеки възел представлява сървър, който е симетричен мултипроцесор, работна станция или персонален компютър.

Всички възли на клъстера трябва да работят колективно като един интегриран изчислителен ресурс. Допълнително отделните възли трябва да изпълняват конвенционалната си роля индивидуално за интерактивните потребители.

Архитектурно сравнение

четири припокриващи се архитектурни концепции

*Възелът на клъстера е по-сложен от възела на масивно паралелния процесор, тъй като има диск и пълна операционна система. Сървърът с архитектура на симетричен мултипроцесор е по-сложен от възела на клъстера, защото има по-богата периферия като терминали, принтери, RAID дискове. Някои от тези периферни устройства могат да липсват при възлите на клъстера. **Тенденцията** е в бъдеще *границите на клъстера да продължават да се разширяват до припокриване във все по-голяма степен с масивно паралелните процесори и симетричните мултипроцесори.**

Клъстерът или масивно паралелният процесор могат да бъдат използвани като *единичен ресурс т.е. като една високопроизводителна работна станция* докато разпределената система продуцира множество образи на системата поради автономността на индивидуалните компютри в мрежата. Съвременните разпределени системи и *масивно паралелните процесори съдържат до няколко хиляди възела. Повечето клъстери съдържат десетки възела, като много малко клъстери имат повече от стотина възела.*

Възлите на масивно паралелните процесори често изпълняват микроядро докато възлите в другите архитектури използват пълни операционни системи!!!

Операционните системи в разпределената система обикновено са хетерогенни, но за другите класове са предпочитани хомогенните. *При масивно*

паралелните процесори и клъстерите комуникацията между възлите се осъществява чрез обмен на съобщения. При разпределените системи често за тази цел се използват общи файлове в сървъра.

Процесорите в симетричните мултипроцесори комуникират посредством общата памет. Само симетричните мултипроцесори поддържат едно адресно пространство. Масивно

паралелните процесори могат да имат само едно адресно пространство само ако се поддържа хардуерно разпределена обща памет.

Симетричните мултипроцесори имат една единствена опашка от процеси за изпълнение за всички процесори. При клъстерите и възлите на масивно паралелните процесори съществуват множество такива опашки, но те се координират с цел баланс на работния товар. Множеството опашки при разпределените системи са почти независими. Разпределените системи трябва да използват стандартни комуникационни мрежи и протоколи за съгласуване на хетерогенните платформи на възлите. Разпределената система често обслужва множество организации, което изисква мерки за защита. Това изискване не е в сила за масивно паралелните процесори и клъстерите.

Индивидуалните възли на клъстера имат традиционни платформи, така че потребителите могат да създават и изпълняват приложенията си в позната среда. *Тези платформи осигуряват мощните средства за развитие на програмите на високопроизводителните работни станции, което позволява съществуващите последователни приложни програми да се изпълняват без промяна.* По този начин **клъстерът може да се разглежда като огромна работна станция, осигуряваща значително по-висока пропускателна способност и намалено време за отговор за множество последователни потребителски програми.** За паралелните приложения, програмирането на клъстера е много по-сложно от това на масивно паралелен процесор с обмен на съобщения.

При симетричните мултипроцесори общата памет (и шината на паметта, съответно) представляват тясно място. В случаите, когато се изпълняват няколко програми, те се конкурират за ползване на паметта, дори когато тези програми са напълно независими. Когато същото множество програми се изпълняват в клъстери или масивно паралелни процесори, всяка програма се изпълнява в един възел, като се използва само локалната памет. Архитектурата на паралелния компютър трябва да бъде отворена с осигурен стандартен интерфейс към останалата част на системата. Възелът не трябва да зависи от мрежата, а мрежовият интерфейс трябва да бъде независим от мрежовата топология.

Основната разлика между масивно паралелните процесори и клъстерите от работни станции се състои в комуникационната мрежа между възлите. При клъстерите от работни станции възлите най-често се свързват чрез стандартна локална мрежа. При масивно паралелните процесори възлите се свързват чрез специализирана комуникационна мрежа с висока пропускателна способност и ниска латентност като с цел осигуряване на висока производителност се използва специализиран софтуер за комуникацията. Следователно, масивно паралелните процесори превъзхождат по високоскоростната си комуникация клъстерите от работни станции.

Клъстери

Това е **най-популярният архитектурен стил при съвременните високопроизводителни системи. От списъка на 500-те най-мощни суперкомпютри в световен мащаб, 377 имат клъстерна архитектура (www.top500.org)**. Понастоящем повече от **100 000 компютърни клъстера** се използват в световен мащаб като техният брой непрекъснато нараства с високи темпове. Възлите в клъстера са преобладаващо персонални компютри, работни станции и SMP сървъри. Високопроизводителните клъстери съдържат повече от 100 възела. Повечето клъстери използват *Fast* или *Gigabit Ethernet*, *FDDI* рингове, *ATM* или *Myrinet* комутатори за осигуряване на високоскоростна комуникация между възлите като допълнение към локалната мрежа, използвана в клъстера. В общия случай високопроизводителните клъстери съдържат **специализирана комуникационна подсистема, включваща високоскоростна мрежа, мрежов интерфейс и комуникационен софтуер**. Примери на такива системи са DEC TruCluster и IBM SP2.

Особено популярен подход е клъстеризацията на хомогенни SMP сървъри в рамките на интегриран суперсървър. Такива суперсървъри са Sun Ultra Enterprise 1000 и SGI POWER CHALLENGE. Характерно са суперсървърите е съчетаването на техниките обмен на съобщения и обща памет, както и използването на йерархия от програмни модели: обща памет с паралелен Fortran, HPF, C и обмен на съобщения с PVM или MPI. Едно от важните предимства на суперсървърите е, че те осигуряват високоскоростна поддръжка на графичните приложения, което е от особено значение за интерактивните възможности на суперсистемите.

Суперкомпютърът IBM ASCI White (2000 г.) представлява *клъстер*, свързващ 512 комерсиални компютри RS/6000 SP, съдържа общо 8192 процесора, **отделният възел съдържа 16 процесора**, а общият капацитет на паметта е **6 TB**, общ капацитет на дисковете – **160 TB**.

Максималната производителност е 7 226 GFlops или **7,226 TFlops**.

Производителността му се равнява на 50 000 десктоп компютъра.

КРАЙ

